

ОСОБЛИВОСТІ ОХОРОНИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Кравченко І.М.

студент 4 курсу інженерно-технологічного факультету

Приходько О.А.

студент 4 курсу інженерно-технологічного факультету

Дрожжана О.У.

старший викладач кафедри безпеки життєдіяльності

Полтавська державна аграрна академія

м.Полтава

Основною задачею заходів і засобів по охороні праці в сільському господарстві є створення для працівників здорових і безпечних умов праці, попередження та профілактика виникнення професійних захворювань, нещасних випадків і аварій, пов'язаних з виробничими процесами сільському господарстві, тобто захист працюючих від впливу шкідливих і небезпечних факторів – фізичних, хімічних, біологічних та психофізіологічних. При цьому сільськогосподарське виробництво характеризується цілим рядом структурних, організаційних, технологічних особливостей, що впливають на рівень виробничих ризиків і роблять цю галузь однією з найбільш травмонебезпечних. Наприклад, за статистичними даними у 2015 році в АПК травмувалося 387 осіб, із них 59 – смертельно.

Агропромислове виробництво характеризується наявністю цілого ряду негативних факторів, які вже стали традиційними: старіння основних фондів, зростаюча кількість фізично зношеного та морально застарілого обладнання, машин та механізмів, не відповідність безпечним умовам праці; постійний збільшення кількості робочих місць, що не відповідають вимогам нормативно-правових актів з охорони праці, не забезпечення працюючих засобами індивідуального захисту; значне послаблення трудової та виробничої дисципліни.

Основним особливостями організації виробничого процесу в аграрному секторі економіки є:

- сезонність робіт, що практично не дає можливості в окремі періоди року дотримуватися нормативної тривалості робочого дня, внаслідок чого щорічно травматизм досягає пікових значень в одні і ті ж місяці року (липень-серпень, жовтень);

- нерівномірне навантаження працівників протягом року (кількість працівників в агропромисловому виробництві в липні перебільшує в середньому за рік на 12-15%);

- застосування праці підлітків і осіб пенсійного віку у напружений період польових робіт (в липні їх кількість сягає 4-5% від загальної кількості працюючих).

Сільське господарство включає такі основні галузі, як рослинництво та тваринництво, а також обслуговування (експлуатація меліоративних систем, ветеринарне обслуговування, технічне обслуговування машин і обладнання і т.ін.) та переробне виробництво, кожне з яких має цілий ряд специфічних шкідливих (дія яких при певних умовах може призвести до захворювання, зниження працездатності, негативному впливу на здоров'я нащадків) і небезпечних (вплив яких в певних умовах призводить до травм, гострого отруєння або іншого раптового погіршення здоров'я або до смерті) виробничих факторів.

Так, роботи в рослинництві пов'язані з застосуванням пестицидів та мінеральних добрив; боротьба з бур'янами, шкідниками та хворобами рослин, приготування робочих розчинів, протруєння насіння, обпилювання, обприскування, фумігація рослин, ґрунту та приміщень, приготування і розкидання протруєної приманки, підкормка рослин, внесення мінеральних добрив. Більшість пестицидів та мінеральних добрив являються токсичними для організму людини. Потрапляючи в організм людини такі речовини можуть викликати порушення його нормальної життєдіяльності та бути причиною гострий та хронічних інтоксикацій. Високий рівень небезпеки мають і механізовані роботи в рослинництві, так як працівники підпадають тривалій дії підвищеного рівня шуму, вібрації, підвищеній температурі в кабіні тракторів та

комбайнів, нервовим перевантаженням, що призводить до високого показника виробничого травматизму серед трактористів-машиністів сільськогосподарського виробництва.

Типовими для тваринництва є небезпечні та шкідливі фактори, пов'язані з застосуванням в цій галузі різних технічних засобів: машин і механізмів для приготування кормів, прибирання гною, доїння молочних тварин, при обслуговуванні крупної рогатої худоби, поголів'я свиней, кіз, овець; широким використанням токсичних та подразнюючих речовин (лікарські та мінеральні добавки до кормів, дезінфікуючі, миючі засоби і т.ін.); постійним контактом працюючих з патогенними мікроорганізмами (бактеріями, вірусами та продуктами їх життєдіяльності, паразитами-збудниками інвазійних хвороб загальних для людини і тварини). Крім того, самі по собі тварини є джерелом підвищеною безпеки.

Враховуючи вищенаведене, для найбільш ефективного правового регулювання охорони праці у сільському господарстві наряду з загальними нормами існує ряд спеціальних норм, які відображають специфіку виробничих процесів по галузях сільськогосподарського виробництва і, відповідно, особливості охорони праці в них. Ці норми відображаються в галузевих нормативних актах з охорони праці, які представляють собою правила з охорони праці по видах виробничих процесів, і примірні інструкції по видах робіт або професіях, на основі яких власником підприємства розробляються інструкції з охорони праці вже на конкретному сільськогосподарському підприємстві.

У сучасному сільськогосподарському виробництві постійно зростає кількість технологічних процесів, різних речовин, генетично-модифікованих організмів, що представляють небезпеку для життя і здоров'я працівників сільського господарства, і саме врахування цих нових небезпечних та шкідливих факторів з метою розробки ефективних заходів і засобів з охорони праці і їх закріплення на законодавчому рівні є основою для підвищення рівня безпеки сільського господарства як однієї з основних галузей економіки країни.